Trafikförvaltningen
Trafikavdelningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2020-09-14

Ärende
TN 2020-1205

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Handläggare
Fredrik Cavalli-Björkman
08-686 3904
fredrik.cavalli-bjorkman@sll.se

Trafiknämnden
2020-10-19 punkt 10

Svar på skrivelse från (S) angående utvärdering av åtgärder under coronapandemin

Ärendebeskrivning

Socialdemokraterna har i skrivelse angående utvärdering av åtgärder under coronapandemin, daterad 2020-08-25, ställt önskemål om en fördjupad utvärdering av hittillsvarande arbete.

Trafikförvaltningen återkommer i detta tjänsteutlåtande med förslag till svar på nämnda skrivelse.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande samt Socialdemokraternas skrivelse om utvärdering av åtgärder under coronapandemin.

Förslag till beslut

Förvaltningschefen föreslår att trafiknämnden beslutar enligt följande.

1. Skrivelsen anses besvarad.

Förslag och motivering

För närvarande genomförs utvärdering av trafikförvaltningens arbete under coronapandemin av följande organisationer.

- Regionen centralt, genom KPMG
- Regionrevisorerna

- Svensk kollektivtrafik

Fråga:
Vad anser trafikförvaltningen har fungerat väl respektive vilka brister har uppmärksammats i arbetet med att minska trängseln i kollektivtrafiken?

Svar:
Den största utmaningen har legat i att snabbt ställa om ett komplext trafiksystem vilket vi erfor i mars då neddragningar i trafiken genomfördes med anledning av hög personalfrånvaro. Efter återställande till full ordinarie trafik har fokus legat på att få en så god lägesbild av trängsel som möjligt och att rikta förstärkningar i trafikutbudet till områden/linjer/tider där behov finns för att undvika att trängsel uppstår. I det stora hela uppfattar vi att detta har fungerat bra men utmaningar kvarstår givet att resurser i form av förare, fordon och ekonomiska medel inte är obegränsade. När det gäller tunnelbana och pendeltåg har vi lyckats ha full utsättning under hela pandemin.

Fråga:
Har någon skillnad märkts i vilken avtalstyp (incitament vs produktion) som varit enklast att hantera i en krissituation?

Svar:
Nej. Trafikavtalen för spårtrafik har förvisso kunnat upprätthållas och köras enligt avtal och vi har varit tvungna att omförhandla våra incitamentsavtal då ersättningsmodellen inte har fungerat under pandemin. TE har dock i alla avtal varit villiga att göra de anpassningar som kan göras för att upprätta och förändra trafiken där behoven har visat sig vara annorlunda. Så kallade VBP-avtal där ersättning till trafikutövare utgår baserat på antal påstigande resenär är svårare (jämfört med produktionsavtal) att styra då planeringsfriheten hos trafikutövarna är större.

Fråga:
Vilka beredskapsplaner fanns sedan innan på trafikförvaltningen och hur har dessa fungerat?

Svar:
Gällande trafiken har leverantörerna omfallsplaner i respektive område för att kunna köra en stomtrafik trots behov av neddragningar. Gällande TF har vi en

krisorganisation som fungerar efter NATO-modellen. TF har också klara planer för hur vi ska agera och hantera uppkomna situationer i störda lägen.

TF organiserar också en TIB funktion (Tjänsteman i beredskap) 24/7 som har ett etablerat informationsutbyte och löpande samverkan med veckovisa avstämningar med våra kontrakterade trafik- och underhållsentreprenörer. Detta sammantaget gör att TF snabbt kan etablera stab efter behov.

Fråga:
Vilka konkreta förändringar i struktur och organisation ser förvaltningen behöver ske för att stärka beredskapen i det korta som långa perspektivet?

Svar:
Trafikförvaltningen arbetar kontinuerlig med att utveckla sin krishanteringsförmåga genom övning och samverkan med både kontrakterade entreprenörer och SSR.

Ännu har trafikförvaltningen inte slutfört sin egen utvärdering av insatserna under pandemin. Så här långt i arbetet har trafikförvaltningen inte sett behov av at vidta några större förändringar inom ramen för krishantering och beredskap.

Fråga:
Har alla möjligheter till kapacitetsförstärkning utnyttjats, inklusive att ta in externa bussbolag, och om inte vad var hindren för kapacitetsförstärkningen?

Svar:
Ja, som komplement till befintliga resurser har trafikutövarna inom bussverksamheten uppmanats att ta in och utbilda förare från turistbranschen. Detta bidrog till att under senvåren kunna återgå till full ordinarie trafik. Som det ser ut just nu är dock sjukfrånvaron hos ordinarie personalstyrka relativt låg så inga större behov för extra insatta personalresurser föreligger.

Fråga:
Uppfattar trafikförvaltningen att det funnits en tydlighet i förvaltningens beslutsbefogenheter för snabba åtgärder att minska trängsel och smittspridning och hur bedömer man att den politiska nivån fattat nödvändiga beslut i rätt tid?

Svar:
Ja, trafikförvaltningen har under kort tid kunnat ex stänga framdörrar i bussar, avbryta och återupprätta färdbeviskontrollen och omförhandla våra avtal och fått de nödvändiga besluten av politiken. Förvaltningschefen har löpande under

hela pandemin haft dialog med både ordförande och presidiet, där bland annat lägesrapportering och strategisk inriktning diskuterats. Också den politiska oppositionen har löpande informerats av förvaltningschefen om aktuell lägesbild och plan framåt.

Det har funnits utmaningar i att veta hur Folkhälsomyndighetens råd och direktiv ska tolkas och omvandlas till riktlinjer och budskap för kollektivtrafiken och dess resenärer men detta har kunnat hanteras inom ramen för trafiknämndens ordinarie informations- och beslutsstruktur.

David Lagneholm
Förvaltningschef

Fredrik Cavalli-Björkman
Chef trafikavdelningen

Region Stockholm

SKRIVELSE
2020-08-25

Socialdemokraterna

Trafiknämnden

Skrivelse angående utvärdering av åtgärder under coronapandemin

Under coronapandemin har Region Stockholm behövt vidta många åtgärder för att förhindra smittspridning, hantera sjukfrånvaro, och inte minst vårda sjuka. Just nu har vi en stabil situation med låg smittspridning. Men detta kan ändras fort. Det är därför upp till oss alla att fortsätta följa rekommendationerna och hålla fast vid fungerande åtgärder.

Region Stockholm har tillsatt en utvärdering centralt för att granska de åtgärder som vidtagits, hur processen har fungerat, vad som behöver förbättras med mera. Trafiknämnden bör också för egen del genomföra en fördjupad utvärdering av det hittillsvarande arbetet, hinder och förutsättningar för att stå bättre rustade inför fortsättningen av coronapandemin men även framtida kriser. Beredskapen i Sveriges största kollektivtrafiksystem är av största vikt även ur ett nationellt perspektiv och påverkar hur viktiga samhällsfunktioner upprätthålls. Det vi lär oss är såväl viktigt för nämndens egen del i vårt egna beslutsfattande som för den generella utvärderingen för hela Regionen.

Vi socialdemokrater ser flera skäl för en sådan analys. Dels för att belysa styrkor som blivit tydliga i hur organisation och struktur förmått lösa problem och utmaningar. Dels belysa exempelvis svårigheter med att samverka över trafikavtal för att motverka trängsel, behov av att ta in externa trafikplanerare då vi inte har tillräckligt många egna, problem med att omdisponera personal till där de gör mest nytta med mera. Analysen bör genomföras för att såväl belysa hittillsvarande hantering som möjliga förbättringsområden.

Mot bakgrund av ovanstående vill vi ställa följande frågor:

- Vad anser trafikförvaltningen har fungerat väl respektive vilka brister har uppmärksammats i arbetet med att minska trängseln i kollektivtrafiken?
- Har någon skillnad märkts i vilken avtalstyp (incitament vs produktion) som varit enklast att hantera i en krissituation?
- Vilka beredskapsplaner fanns sedan innan på trafikförvaltningen och hur har dessa fungerat?
- Vilka konkreta förändringar i struktur och organisation ser förvaltningen behöver ske för att stärka beredskapen i det korta som långa perspektivet?
- Har alla möjligheter till kapacitetsförstärkning utnyttjats, inklusive att ta in externa bussbolag, och om inte vad var hindren för kapacitetsförstärkningen?
- Uppfattar trafikförvaltningen att det funnits en tydlighet i förvaltningens beslutsbefogenheter för snabba åtgärder att minska trängsel och smittspridning och hur bedömer man att den politiska nivån fattat nödvändiga beslut i rätt tid?